

Evaluatierapport

*Pilot Volwassenenfonds
Sport en Cultuur gemeente
Druten*

Volwassenenfonds
Sport & Cultuur

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Hoofdstuk 1: Het beleid: pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur gemeente Druten	4
1.1. Huidige situatie beleid.....	4
1.2. Stakeholders	4
1.3. Doelstelling en beoogd effect	5
Hoofdstuk 2: Opbouw evaluatie	5
2.1. Doelstelling, hoofd- en deelvragen evaluatie.....	5
2.2. Onderzoeksontwerp en onderzoeksmethode	6
Hoofdstuk 3: De uitkomsten van de evaluatie	7
3.1. De cijfers	7
3.1.1. De aanvragen	7
3.1.2. Het gebruik.....	8
3.1.3. Financieel	9
3.2. De ervaringen.....	9
3.2.1. De beleidsadviseurs	9
3.2.2. De intermediairs.....	10
3.2.3. De aanbieders.....	10
3.2.4. De inwoners.....	11
3.3. Trends en ontwikkelingen.....	12
Hoofdstuk 4: Beantwoording vragen, conclusies en aanbevelingen	13
4.1. Beantwoording deelvragen	13
4.2. Beantwoording hoofdvraag	14
4.3. Conclusies evaluatie	14
4.4. Aanbevelingen vervolg Volwassenenfonds	15
Bronnenlijst.....	16
Bijlagen	18
Bijlage 1: Data Volwassenenfonds Sport en Cultuur	18
Bijlage 2: SROI gemeente Druten	20

Managementsamenvatting

De gemeente Druten is sinds mei 2023 aangesloten bij het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. Het beleid is als pilot opgezet en eindigt in april 2025. Het beleid is opgesteld met als doelen: meer mensen doen mee in de samenleving, meer mensen komen in aanraking met sport en cultuur en nemen hieraan deel, het versterken van de sport- en cultuuraanbieders en maximaal 36 inwoners per jaar nemen deel aan de regeling.

De evaluatie is opgezet met als hoofdvraag: "Hoe succesvol is de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur geweest in het realiseren van zijn doelstellingen en welke inzichten biedt dit voor toekomstig beleid?". Er is gebruik gemaakt van een mix van tellen en vertellen, oftewel data en ervaringsverhalen van beleidsadviseurs, intermediairs, aanbieders en inwoners.

Er zijn in de periode 1 mei 2023 t/m 30 september 2024 in totaal 149 aanvragen gedaan. Waarvan 120 unieke personen en tot oktober 2024 29 herhaalaanvragen. De meeste aanvragen (145) worden gedaan voor sportactiviteiten, zoals fitness en zwemmen. Waarvan in totaal 130 aanvragen bij Optisport/Sportcentrum de Gelenberg, Fitnessclub Druten en Fox Fitness. Er nemen meer vrouwen dan mannen deel aan de regeling, al is het verschil niet groot. Er is een goede verdeling in leeftijdscategorieën. De leeftijden liggen tussen de 18 en de 74 jaar. De cijfers in de gemeente Druten wijken hierbij niet af van hoe regionaal of landelijk de regeling gebruikt wordt.

Er is geen eenduidige manier van dataverzameling over het daadwerkelijke gebruik van een abonnement of lidmaatschap van inwoners. Bij Sportcentrum De Gelenberg en Fitnessclub Druten kwam tevens het signaal naar voren dat men veel bevestigingsbrieven voor inwoners heeft ontvangen, maar niet iedereen het abonnement of lidmaatschap komt verzilveren. Dit signaal wordt nader onderzocht. In totaal is er € 46.668,06 besteed aan het Volwassenenfonds Sport en Cultuur.

De beleidsadviseurs, intermediairs, aanbieders en inwoners vinden de regeling een goede voorziening voor inwoners met een laag inkomen. Er is veel draagvlak voor verlenging van de regeling. De aanbieders zijn bereid om iets in het lidmaatschap of abonnement te doen om de regeling betaalbaar te houden. Bij één aanbieder is het maximale bedrag á € 300 voor een lidmaatschap niet voldoende om een jaar te kunnen sporten. Intermediairs geven de regeling gemiddeld een 8,1 en zijn tevreden over de samenwerking met het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. De intermediairs zijn betrokken bij de regeling, wat direct ook de kracht van de intermediairs weergeeft.

De ondervraagde inwoners sporten allen nog en doen dit minimaal 1x per week. De meeste inwoners voelen zich fitter en blijer en ervaren minder lichamelijke klachten. Men ontmoet ook nieuwe mensen en dit zorgt voor gezelligheid. Bijna alle inwoners vinden het leuk dat zij nieuwe mensen ontmoeten. Een inwoner gaf aan dat zij er echt bij hoort. Deze effecten zijn verwerkt in een Social Return Of Investment (SROI) voor de gemeente Druten. Iedere euro die men aan sport en bewegen uitgeeft, levert in Druten € 2,94 op.

Na de evaluatie is de conclusie dat de regeling zeer doeltreffend is geweest in het behalen van de doelstellingen. Vier doelstellingen zijn behaald en twee zijn deels behaald. De pilot is effectief en doelmatig ingezet gezien de netto baten ten opzichte van de kosten en de behaalde effecten. Er kan meer ingezet worden op monitoring van de aanvragen en het gebruik van de lidmaatschappen en abonnementen. De bereidheid van aanbieders en intermediairs is groot om iets voor de doelgroep te doen en er moet gekeken worden naar de beschikbare financiële middelen voor de komende jaren om de regeling betaalbaar te houden. De regeling sluit goed aan op de beleidsdoelstellingen die de gemeente Druten heeft vastgesteld voor de toekomst en sport en cultuur.

Het advies is om de regeling met twee jaar te verlengen met een aantal aanpassingen, om aan te sluiten bij de (landelijke) ontwikkelingen en de beleidsdoelstellingen van de gemeente Druten.

Hoofdstuk 1: Het beleid: pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur gemeente Druten

In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij het beleid: de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur (hierna: Volwassenenfonds). Hoe zit het beleid in elkaar? Hoe is het beleid ontstaan en welke doelen zijn geformuleerd? Welke stakeholders zijn hierbij betrokken en wat is het bedrag dat beschikbaar is gesteld? Dat zijn zaken die in dit hoofdstuk aan bod komen.

1.1. Huidige situatie beleid

Begin 2023 is het beleidsplan "Geldzorgen, armoede en schulden" opgesteld. De gemeente Druten wil dat iedereen mee kan doen in de samenleving en het wil sport en cultuur onder alle inwoners stimuleren. Dat staat ook in het collegeprogramma "Samen duurzaam vooruit" (Gemeente Druten, 2022) en het Lokaal Sportakkoord Druten (Negen, 2020). De gemeente Druten had een bijzondere bijstandsregeling voor chronisch zieke volwassenen of voor ouderen. Inwoners die hiervoor in aanmerking kwamen, konden € 150 aanvragen voor een bijdrage in een abonnement op sport, een krantenabonnement, bibliotheek of culturele activiteiten.

Dit beleid was echter gericht op een beperkte doelgroep voor een beperkt bedrag. Tevens was het met deze regeling niet duidelijk in hoeverre de bijdrage aan sport of cultuur uitgegeven werd. De hierboven beschreven bijzondere bijstandsregeling was niet voldoende om inwoners mee te laten doen in de samenleving.

Gezien de ambities in het collegeprogramma en het Sportakkoord was dit reden om te bekijken of er een andere inkomensregeling mogelijk was om sporten en culturele activiteiten mogelijk te maken. Het Lokaal Sportakkoord gaf hiertoe de volgende aanzet: *"zo mogelijk realiseren van een financiële regeling voor volwassenen waardoor kwetsbare doelgroepen zonder financiële drempel kunnen (gaan) sporten. Zo mogelijk aansluiten bij het Volwassenenfonds."* (Negen, 2020).

Als onderdeel van het beleidsplan "Geldzorgen, armoede en schulden" is vanaf juni 2023 voor twee jaar een pilot Volwassenenfonds gestart. De pilot loopt in april 2025 af. Er is hiervoor eenmalig € 30.000 ter beschikking gesteld (gemeente Druten, 2023). Hiermee kunnen 36 inwoners per jaar deelnemen aan sport of culturele activiteiten via deze regeling. Inwoners moeten hiervoor aan een aantal voorwaarden voldoen (Gemeente Druten, 2024):

- Men is 18 jaar of ouder.
- Men leeft rond het bestaansminimum¹, heeft een uitkering of heeft een dusdanig lage bestedingsruimte door bijvoorbeeld schulden. Deze beoordeling wordt gedaan door intermediairs (aangewezen door de gemeente Druten) die dicht bij de inwoner staan.
- Men woont in de gemeente Druten.
- Het gaat om actieve deelname aan een sport- of culturele activiteit.
- De sport of culturele activiteit vindt in beginsel plaats in de gemeente Druten.

Voldoen inwoners aan deze voorwaarden? Dan komen zij in aanmerking voor het Volwassenenfonds. Dit betekent dat de gemeente Druten maximaal € 300,00 per inwoner vergoed om een jaar lang te kunnen sporten of aan culturele activiteiten mee kunnen doen. Wanneer deelnamekosten lager zijn dan € 300,00, dan kan de inwoners ook een aanvraag indienen voor maximaal € 80,00 aan materialen.

1.2. Stakeholders

Er zijn diverse stakeholders betrokken bij de pilot Volwassenenfonds. Het is een onderwerp dat integraal binnen de gemeente Druten wordt opgepakt. De beleidsdomeinen armoede, sport en cultuur zijn bij deze voorziening betrokken. Daarnaast zijn intermediairs degene die een aanvraag doen bij de Provinciale Sport Organisatie (PSO) die voor de gemeenten uit de provincie Gelderland de aanvragen van het Volwassenenfonds afhandelt. De intermediairs in de gemeente Druten zijn: consulenten bijzondere bijstand, participatiecoach, consulenten schuldhulpverlening (allen gemeente Druten) en de Voedselbank Druten. De bijzondere bijstandconsulenten fungeren als eerste aanspreekpunt als het gaat om inwoners die een aanvraag willen doen maar nog niet bij een van de andere intermediairs bekend zijn. Aanbieders zoals sport- en cultuurverenigingen en commerciële aanbieders hebben baat bij deze regeling. En denken mee in het proces. Sportwinkel RickSports is ook een betrokkene bij deze voorziening. Inwoners kunnen, als er nog budget over is en men dit bij een aanvraag aangeeft, voor maximaal € 80,- aan kleding of attributen vergoed krijgen. Men krijgt dan een tegoedbon voor RickSports.

---

¹ In Druten gaat het om 1100 volwassenen die rond de inkomensgrens van 120% leven en voor de regeling in aanmerking zouden komen (persoonlijke communicatie, 4 december 2024)

1.3. Doelstelling en beoogd effect

De pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur had een aantal doelstellingen en tevens beoogde effecten. Er is een aantal doelstellingen geformuleerd in het beleidsplan armoede, geldzorgen en schulden (gemeente Druten, 2023) dat deels overeenkomt met de doelen van het Volwassenenfonds. Daarnaast zijn er ook doelstellingen vanuit sport en cultuur.

De volgende doelstellingen zijn beoogd met de pilot Volwassenenfonds:

Hoofddoelstelling: "Alle inwoners kunnen meedoen in onze gemeente, ondanks geldzorgen, armoede of schulden. Dit doen we door (financiële) drempels weg te nemen en ondersteuning te bieden bij geldproblemen. Hiermee dragen we bij aan een inclusieve samenleving" (gemeente Druten, 2023).

Subdoelstelling 1: De mentale en fysieke gezondheid van inwoners met een laag inkomen bevorderen (gemeente Druten, 2023).

Subdoelstelling 2: Meer inwoners uit de gemeente Druten in aanraking laten komen met sport en cultuur (Gemeente Druten, 2022).

Subdoelstelling 3: Meer inwoners uit de gemeente Druten gaan sporten en bewegen (Negen, 2020) en nemen deel aan culturele activiteiten.

Subdoelstelling 4: Het versterken van de lokale sport- en culturele aanbieders.

Subdoelstelling 5: 36 volwassen inwoners per jaar nemen deel aan de regeling.

Hoofdstuk 2: Opbouw evaluatie

Dit hoofdstuk staat in het teken van hoe de evaluatie is opgebouwd en zijn de hoofd- en deelvragen te lezen.

2.1. Doelstelling, hoofd- en deelvragen evaluatie

Zoals in hoofdstuk 1 al aangegeven, loopt de pilot én de overeenkomst tussen de gemeente Druten en het Volwassenenfonds in april 2025 af. Het is uitvoering van beleid, waardoor het college een nieuwe overeenkomst aan kan gaan, mits er voldoende financiële middelen op de begroting staan voor dit beleid. Indien er niet voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om het beleid uit te voeren, dan kan de Gemeenteraad deze middelen beschikbaar stellen. Dit dient te gebeuren bij de Perspectiefnota 2025. In de gemeente Druten vereist dit eerst een besluit van het college alvorens iets wordt opgenomen in de Perspectiefnota. Dit besluit zal uiterlijk in april 2025 genomen moeten worden. De Perspectiefnota 2025 wordt begin juli 2025 door de Gemeenteraad vastgesteld.

De evaluatie heeft de volgende doelstellingen:

1. Bepalen of de beoogde pilotdoelstellingen met de inzet van het beleid zijn gehaald.
2. Of de inzet van het beleid en de financiële middelen hiertoe efficiënt zijn ingezet.
3. Welke lessen we uit de pilot van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur kunnen halen.
4. Welke kansen en mogelijkheden er zijn om het beleid voort te zetten en hoe dat eruit zou kunnen komen te zien.

Deze vier doelstellingen vormen de basis voor de hoofd- en deelvragen. De volgende hoofd- en deelvragen voor de evaluatie zijn opgesteld:

Hoofdvraag

Hoe succesvol is de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur geweest in het realiseren van zijn doelstellingen en welke inzichten biedt dit voor toekomstig beleid?

Deelvragen

1. In hoeverre zijn de doelstellingen van de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur gerealiseerd?
2. Hoe effectief is de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur geweest in het bereiken van de beoogde resultaten?
3. Wat vinden de stakeholders van de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur?
4. Welke maatschappelijke effecten zijn er bereikt met de inzet van de pilot?
5. Welke lessen kunnen uit de pilot getrokken worden?
6. Welke kansen en mogelijkheden zijn er voor het voortzetten van het beleid?

2.2. Onderzoeksontwerp en onderzoeksmethode

Het onderzoek is verdeeld in vier verschillende fasen:

1. *Selectiefase:* Hierin wordt de context van het beleid en de betrokken actoren beschreven en worden ook de doelstellingen van het huidige beleid geïnventariseerd.
2. *Voorbereidingsfase:* In deze fase worden de doelstellingen van de evaluatie genoemd, de onderzoeksvragen opgesteld, beschikbare informatie achterhaald en het type beleidsevaluatie bepaald. Dit leidt uiteindelijk tot een onderzoeksontwerp met de onderzoeksmethode(n) die uitgevoerd wordt.
3. *Uitvoeringsfase:* Het daadwerkelijk uitvoeren van het onderzoek met de interviews, deskresearch en benchmark. Daarnaast is het in deze fase ook tijd voor het opstellen van de conclusies en aanbevelingen.
4. *Rapporteringsfase:* Het daadwerkelijk schrijven van de rapportage en de conclusies en aanbevelingen bespreken met de betrokken wethouder. Tevens heeft dat gesprek het doel om de stappen van het vervolg van het beleid te bepalen.

Tijdens het onderzoek worden diverse methoden gebruikt, namelijk:

- *Gesprekken met stakeholders;* deze stakeholders betreffen: beleidsadviseurs, intermediairs, aanbieders en de regio-coördinator van het Volwassenenfonds.
- *Interviews met inwoners;* deelnemers van het Volwassenenfonds worden gevraagd naar hun ervaringen met deze regeling. Het is gebleken dat het lastig is om interviews te houden met inwoners. Er is één inwoner bereid gevonden om een telefonisch gesprek te voeren. Tevens zijn er een aantal vragenlijsten afgenomen bij deelnemers via de Voedselbank. Op die manier is input opgehaald bij de doelgroep zelf.
- *Deskresearch/data-analyse;* vanaf de start van de pilot ontvangt de gemeente Druten ieder kwartaal een rapportage met toegekende aanvragen. Daarnaast is een meer gedetailleerde lijst beschikbaar met gegevens over leeftijden en de locatie waar men sport en welke intermediair de inwoner heeft aangemeld. Tevens is extra informatie gedurende het onderzoek opgehaald bij aanbieders en de backoffice van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur Gelderland. De input die uit verschillende data is gehaald is meegenomen in de gesprekken met de verschillende aanbieders en het gesprek met de beleidsadviseurs.
- *Enquête en bijeenkomst intermediairs;* in het voorjaar van 2024 heeft er een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden met intermediairs van het Volwassenenfonds. Men heeft een vragenlijst ingevuld over het verloop van de pilot. Deze vragenlijst is input voor de gesprekken met de beleidsmedewerkers en aanbieders. Op 17 december 2024 heeft er tevens een intermediairbijeenkomst plaatsgevonden. De uitkomsten van dit gesprek zijn meegenomen in de evaluatie.
- *Literatuuronderzoek;* er is veel onderzoek gedaan door verschillende instanties over het deelnemen aan de maatschappij voor inwoners met een laag inkomen en in het bijzonder voor sport en cultuur. Daarnaast zijn er verschillende podcastafleveringen gemaakt over het meedoen van mensen met een laag inkomen in relatie tot sport én over het Volwassenenfonds door het Kenniscentrum Sport en Bewegen en Team Sportservice.
- *Trends- en ontwikkelingenanalyse;* deze analyse wordt uitgevoerd om in kaart te brengen welke trends en ontwikkelingen er zijn en hoe zij zich verhouden tot een mogelijk vervolg van de pilot.
- *Diverse modellen;* er is een maatschappelijke kosten-batenanalyse opgesteld (Van der Knaap, Pattyn, & Hanemaayer, 2023, p. 131).

De beoogde onderzoeksmethode betreft zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek. Het is een mix tussen tellen en vertellen. Dit levert een betrouwbaar en valide onderzoek op. Dit wordt geborgd door de kwantitatieve cijfers die beschikbaar zijn in de rapportages en de extra informatie die is opgevraagd en verkregen. Deze cijfers krijgen meer inhoud door het telefonisch gesprek dat met de inwoner is gevoerd en de verschillende ingevulde vragenlijsten.

Het was een zoektocht naar verschillende inwoners die over hun ervaringen in gesprek wilde gaan. Voor beleidsmakers is het lastig om in gesprek te gaan met inwoners, omdat beleidsmakers niet altijd in dezelfde leefwereld zitten en inwoners hierdoor drempels ervaren. Dat blijkt ook uit het feit dat er tegenwoordig steeds meer ervaringsdeskundigen worden ingezet om de kloof tussen beleidsmakers en de praktijk te dichten (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2024). Voor het onderzoek was het van belang om ook inwonersverhalen te vergaren. Uiteindelijk is er gekozen voor een andere weg, door telefonisch overleg toe te staan én door vragenlijsten te laten invullen samen met een intermediair van de Voedselbank. Dit heeft geresulteerd in één telefonisch gesprek en 7 ingevulde vragenlijsten.

Hoofdstuk 3: De uitkomsten van de evaluatie

In dit hoofdstuk staat de uitvoeringsfase centraal, oftewel; de evaluatie zelf. De uitkomsten van de analyses en gesprekken komen in dit hoofdstuk terug.

3.1. De cijfers

Tijdens het onderzoek is veel data verzameld. Het gaat hierbij om de kwartaal- en jaarrapportages van het Volwassenenfonds, een extra dataset met meer gedetailleerde informatie over de goedgekeurde en andere data uit het systeem van de backoffice van het Volwassenenfonds én aanbieders. In bijlage 1 is alle beschikbare data verwerkt in grafieken en afbeeldingen. In deze paragraaf komen de belangrijkste gegevens aan bod.

3.1.1. De aanvragen

De gemeente Druten ontvangt ieder kwartaal een rapportage over het aantal aanvragen die zijn goedgekeurd. In oktober 2024 is de meest recente rapportage opgesteld en ontvangen. De cijfers over 2024 gaan over de periode tot en met september. De cijfers over 2023 betreffen de periode mei tot en met december. In onderstaande tabel zijn de goedgekeurde aanvragen weergegeven.

Aanvragen per type	2023	2024
Sport	85	60
Cultuur	2	2

Tabel 1 Aantal aanvragen per type (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024) en (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

In de periode van mei 2023 tot en met september 2024 zijn er in totaal 149 aanvragen goedgekeurd. 78 van de 149 aanvragen zijn inmiddels verlopen, omdat er inmiddels een jaar verstreken is en de aanvraag dan automatisch eindigt. Van deze 78 inwoners hebben 29 mensen voor de tweede keer een aanvraag ingediend om opnieuw een jaar te kunnen sporten of aan culturele activiteiten deel te kunnen nemen. In totaal gaat het daarmee om 120 unieke personen die door deze regeling de kans krijgen om een jaar lang te sporten of aan culturele activiteiten deel te nemen.

Als we dieper op de aanvragen in gaan, zien we meer vrouwen dan mannen deelnemen aan het Volwassenenfonds. Al is het aantal in 2024 exact gelijk.

Geslacht aanvrager	2023	2024
M (man)	36	31
V (vrouw)	51	31
Onbekend	0	0
X (overig)	0	0

Tabel 2 Aanvragen naar geslacht (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024) en (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

En als we alle aanvragen uitsplitsen in leeftijd zien we dat bijna alle leeftijdscategorieën vertegenwoordigd zijn. Vanaf de leeftijdscategorie 80+ zien we geen aanvragen meer.

Aanvragen naar leeftijd	2023	2024
-20	3	4
20-29	20	11
30-39	21	15
40-49	22	14
50-59	14	12
60-69	7	4
70-79	0	2
80-89	0	0
90+	0	0

Tabel 3 Aanvragen naar leeftijd (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024) en (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

De leeftijdscategorie -20 betreffen de leeftijden 18 en 19 jaar. Het Volwassenenfonds is er namelijk voor volwassenen vanaf 18 jaar en ouder. Indien een inwoner jonger is dan deze leeftijd, kan men gebruikmaken van regelingen van Stichting Leergeld.

Wat verder opvalt is dat er niet één leeftijdscategorie bovenuit steekt als het gaat om het aantal aanvragen. We kunnen hierbij concluderen dat bij alle leeftijdscategorieën de regeling goed gevonden wordt. Waarbij het een meerwaarde is voor alle leeftijdscategorieën. Daarnaast sluit het goed aan op de beleidsdoelstellingen van de gemeente Druten waarbij iedere inwoner mee moet kunnen doen in de samenleving en de sport en cultuurdeelname vergroot. Zoals de toekomstvisie "Samen sterk, samen Druten" en het beleidsplan "Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028".

Als we verder inzoomen op het soort activiteit waarvoor inwoners kiezen. Dan is het onderstaande overzicht in Druten van toepassing.

Aanvragen per activiteit	2023	2024
Voetbal	1	2
Banenzwemmen	23	18
Fitness	51	36
Zwemsport	5	1
Paardrijden	1	0
Badminton	1	0
Boksen/kickboksen	2	1
Turnen	1	0
Boogschieten	0	1
Bezoek theater/museum	1	0
Muziekles	0	1
Overig cultuur	1	1
Overige	0	1

Tabel 4 Aanvragen per activiteit (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024) en (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

Hierbij valt meteen op dat er voornamelijk fitness aangevraagd wordt, gevolgd door banenzwemmen en zwemsport. Aan de regiocoördinator Volwassenenfonds Gelderland is gevraagd of dit uitzonderlijk is. De regiocoördinator gaf aan: "In veel gemeenten zien we ook fitness en zwemmen als meest aangevraagde sporten". Dat komt volgens hem door dat "dit sporten zijn die laagdrempelig en individueel zijn. Bij deze sporten kun je ook wat vaker overdag terecht." (J. Engelsman, persoonlijke communicatie, 15 oktober 2024).

De aanvragen in de gemeente Druten wijken daarbij niet af met wat men landelijk of regionaal ziet (Stuij, Pulles, Hoogendijk, Dalhuisen, & Prent, 2024, p. 96). Sterker nog, het is een goede afspiegeling van het daadwerkelijke sportgebruik in het land. Uit onderzoek van de NOC*NSF blijkt dat fitness de meest beoefende sport in 2023 is. Zwemmen staat op nummer 4 (NOC*NSF, 2024). De aanvragen voor het Volwassenenfonds Sport en Cultuur in Druten passen daarom bij de landelijke trend.

Nu we het aantal aanvragen per activiteit weten, kunnen we ook een top 3 maken aan meest aangevraagde sportaanbieders. Hieronder deze top 3:

Top 3 aanbieders	
Optisport/Sportcentrum De Gelenberg	46
Fitnessclub Druten	45
Fox Fitness	39

Tabel 5 Top 3 meest aangevraagde aanbieders (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

Deze drie aanbieders zijn allen commercieel. Het aantal verenigingen wat door deze regeling extra leden heeft, blijft achter. Dit zijn maar er enkelen. Het financiële budget komt voornamelijk ten goede aan commerciële aanbieders. Hierdoor stijgt de omzet van deze commerciële partijen aanzienlijk. Hierdoor is het voor de gemeente Druten mogelijk om hierop in te spelen en deze commerciële aanbieders te vragen iets terug te doen voor deze doelgroep in het kader van maatschappelijk ondernemen. In de gesprekken die met de drie aanbieders is gevoerd, is dit onderwerp ook naar voren gekomen. Alle drie de ondernemende aanbieders hebben aangegeven iets voor deze doelgroep te willen doen, bijvoorbeeld in de vorm van een maand gratis sporten, een speciale rittenkaart of abonnement te ontwikkelen of het inschrijfgeld kwijt te schelden. Het Agora Theater vergoedt daarnaast het tweede kaartje, zodat de aanvrager iemand mee kan nemen naar de betreffende voorstelling (Werkorganisatie Druten Wijchen, 2023).

3.1.2. Het gebruik

Er wordt door het Volwassenenfonds niet bijgehouden of een inwoner nog gebruikmaakt van het abonnement of lidmaatschap. Intermediairs ontvangen na drie maanden een seintje van het Volwassenenfonds met de vraag of een inwoner nog gebruik maakt van het abonnement of lidmaatschap. Intermediairs zijn niet verplicht om dit na te gaan. Uit de vragenlijst die in april 2024 onder de intermediairs is verspreid, blijkt ook dat de helft van de intermediairs dit niet doet. Omdat ze er geen tijd voor hebben of niet wisten dat ze dit moesten doen (Werkorganisatie Druten Wijchen, 2024).

Uit de dataset die van het Volwassenenfonds is ontvangen, blijkt dat 29 inwoners een tweede aanvraag hebben gedaan. Hieruit zou je kunnen afleiden dat deze inwoners nog gebruik maken van het abonnement of lidmaatschap. Daarnaast is er bij 10 inwoners door navraag van intermediairs ingevuld dat men nog sport of aan de culturele activiteit deelneemt (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024).

Een andere mogelijkheid om het gebruik van de inwoners te achterhalen, is data op te vragen bij de aanbieders. Bij de drie meest aangevraagde sportaanbieders (zie Top 3 meest aangevraagde aanbieders), zijn de cijfers opgevraagd. Van Sportcentrum De Gelenberg en Fox Fitness zijn lijsten ontvangen. Beide lijsten bevatten geen eenduidige informatie. Waar bij Sportcentrum De Gelenberg alleen is aangegeven of de inwoner nog komt en naar welke activiteit, laten de cijfers van Fox Fitness wel zien hoe vaak iemand komt. Echter is de info van Fox Fitness over de periode september t/m november 2024, vanwege een systeemwisseling.

Doordat er geen eenduidige manier van dataverzameling over het gebruik bij inwoners is, kan er geen harde conclusie getrokken worden over het daadwerkelijke gebruik van het sportabonnement of de culturele activiteit.

Tijdens de gesprekken met Sportcentrum De Gelenberg en de locatiemanager van Fitnessclub Druten is er een signaal naar voren gekomen. Deze aanbieders hebben veel goedkeuringsbrieven ontvangen voor inwoners die bij hen kunnen komen sporten. Echter zijn er veel inwoners die hun abonnement nog niet verzilverd hebben. Hoe groot dit aantal is en wat dit betekent voor de regeling, is nog niet duidelijk. Wel is het signaal gemeld bij de regiocoördinator die het inmiddels heeft opgeschaald naar het landelijke Volwassenenfonds.

Dit is een signaal waar nader onderzoek naar moet worden gedaan alvorens hier een concrete aanbeveling op gedaan kan worden.

3.1.3. Financieel

Bij de start van de pilot Volwassenenfonds was voor 2023 en 2024 jaarlijks een bedrag á € 15.000 beschikbaar. Door het hoge aantal aanvragen was dit budget voor beide jaren niet toereikend en moest het budget verhoogd worden. De gemeente Druten beschikt over Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen die uiteindelijk in beide jaren gebruikt zijn om het budget op te hogen. Hierdoor zijn er altijd voldoende financiële middelen geweest voor de hoeveelheid aanvragen. In 2023 is er in totaal € 26.059 besteed en in 2024 tot en met september 2024 in totaal € 13.660. Het totaalbedrag dat in de periode mei 2023 tot en met september 2024 daadwerkelijk besteed is, is: € 46.668. Van dit bedrag staat er nog € 6.948 open (peildatum oktober 2024). Dit zijn aanvragen die al goedgekeurd zijn maar waar het Volwassenenfonds nog geen factuur van heeft ontvangen. Het is nog onduidelijk op welke manier het signaal uit de vorige paragraaf financieel doorwerkt.

Het bedrag is op te delen in verschillende doeleinden. Zie onderstaande tabel voor de verdeling.

Budget uitgenut	2023	2024	Totaal
Bijdrage contributie/lesgeld	€ 22.826,30	€ 11.395,00	€ 34.221,30
Bijdrage kleding attributen	€ 424,15	€ -	€ 424,15
Aanvraagfee VF	€ 825,44	€ 615,04	€ 1.440,48
Vergoeding PSO	€ 1.983,69	€ 1.650,44	€ 3.634,13
Facturen nog te ontvangen	€ -	€ 6.948,00	€ 6.948,00
Totaal	€ 26.059,58	€ 20.608,48	€ 46.668,06

Tabel 6 Kosten t/m sep 2024 (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024) en (Volwassenenfonds Sport en Cultuur, 2024)

3.2. De ervaringen

De cijfers zoals in voorgaande paragraaf weergegeven, zegt natuurlijk nog niet zo heel veel. Achter deze cijfers zitten ervaringen. Ervaringen van de beleidsadviseurs, intermediairs, inwoners en aanbieders.

3.2.1. De beleidsadviseurs

De verantwoordelijke beleidsadviseurs van de regeling zijn de beleidsadviseurs armoede, cultuur en sport. De beleidsadviseurs zijn het er over eens dat het een fijne en goede samenwerking is tussen de beleidsvelden, met de intermediairs en het Volwassenenfonds. Men vindt het een mooie regeling. De beleidsadviseur cultuur geeft aan dat "het niet een regeling is dat we moeten doen, maar écht willen" (persoonlijke communicatie, 24 oktober 2024).

Het aantal deelnemers voor cultuur loopt achter ten opzichte van sport. Dat is landelijk ook het geval. Vanuit cultuur zou de lijst met aanbieders en het aanbod beter bekend kunnen worden bij de intermediairs en de inwoners. Het zou inwoners kunnen helpen om een betere keuze te maken.

Sinds kort is er een nieuwe definitie van armoede en hierin is de berekening veranderd. In de nieuwe definitie wordt ook vermogen meegeteld. "Het is niet meer zozeer de mensen in de bijstand, maar meer de werkenden, de werkende armen." (persoonlijke communicatie, 24 oktober 2024). In Druten kunnen inwoners met weinig bestedingsruimte ook deelnemen aan de regeling.

3.2.2. De intermediairs

In april 2024 heeft er een tussentijdse evaluatie met de intermediairs van het Volwassenenfonds in de gemeente Druten plaatsgevonden. Door intermediairs is er een vragenlijst ingevuld waarmee de beleidsmakers een beeld krijgen hoe intermediairs over het onderwerp denken. Daarnaast heeft er op 23 april 2024 en op 17 december 2024 een bijeenkomst plaatsgevonden met de intermediairs. De bijeenkomst op 23 april ging over de resultaten van de ingevulde vragenlijst. De tweede bijeenkomst op 17 december ging over de resultaten en de signalen van de evaluatie in de periode september tot en met december.

“Het is geweldig dat mensen kunnen sporten, ze worden er blij van en komen onder de mensen”
Intermediair Volwassenenfonds

Intermediairs geven aan dat de meeste keren een inwoner zelf bij een intermediair is gekomen met de vraag om deel te kunnen nemen aan een sport of culturele activiteit via het Volwassenenfonds. Daarnaast zijn er twee intermediairs die aangeven bij iedere inwoner het Volwassenenfonds aan te bieden. Een daarvan is de Voedselbank. Het Volwassenenfonds wordt ook door intermediairs aangeboden via organisaties (waar men bijvoorbeeld zorg heeft), bij behandeling van een bijzondere bijstandsvraag of via een sociaal activeringstraject.

Aan de intermediairs is ook gevraagd om een cijfer voor de voorziening te geven. Het gemiddeld cijfer was een 8,17 (6 van de 6 intermediairs). Het laagste cijfer was hierbij een 7. Men geeft aan: “fijn dat deze voorziening er is voor de mensen” of “goede regeling voor mensen op het minimum” (Werkorganisatie Druten Wijchen, 2024).

Er is beperkt zicht op de effecten bij een deelnemer als het gaat om sport of culturele activiteiten. Effecten die genoemd worden zijn: men wordt er blij van, voelt zich fitter, voelt zich minder eenzaam, men hoort erbij en ervaart minder stress. Hoe de intermediairs tot deze effecten zijn gekomen is voor iedere intermediair anders.

Verbeterpunten die intermediairs meegeven zijn: “het controleren of iemand daadwerkelijk gebruik maakt van de mogelijkheid” en “soms gaat er tijd overheen voordat er een besluit wordt ontvangen”. Over het eerste punt is tijdens de intermediairsbijeenkomst op 17 december gesproken. Een aantal intermediairs heeft niet direct klantcontact met een inwoner, waardoor het lastig is om de controle over het gebruik van een abonnement te doen. Daarom voelen de intermediairs er meer voor om het daadwerkelijke gebruik van het abonnement bij de aanbieders neer te leggen.

Een aantal intermediairs herkent het signaal dat er veel bevestigingsbrieven worden gestuurd, maar een aantal inwoners hun abonnement niet komt verzilveren. Er zijn ideeën geopperd om dit te voorkomen of om het bedrag weer beschikbaar te stellen voor een nieuwe aanvraag. Bijvoorbeeld door de aanvraag na 3 maanden stop te zetten, waardoor het bedrag weer beschikbaar gesteld wordt voor een ander. Deze ideeën worden meegenomen in het vervolgbeleid.

3.2.3. De aanbieders

Uit de rapportages van het Volwassenenfonds blijkt dat er bij 17 aanbieders aanvragen zijn gedaan. In tabel 6 op pagina 10 is de top 3 van aanvragen vormgegeven. Met deze top 3 aan aanbieders is gesproken over de ervaringen met de regeling. Samen zijn de aanbieders goed voor in totaal 130 aanvragen. Dat is maar liefst 87,25% van het totaal aantal aanvragen (peildatum oktober 2024). Deze aanbieders zijn dus belangrijke informatiebronnen voor wat betreft het gebruik en de ervaringen van aanbieders.

Alle drie de aanbieders zijn het er over eens dat het goed is dat de gemeente Druten deze regeling voor inwoners met een laag inkomen heeft. De locatiemanager van Sportcentrum De Gelenberg gaf daarbij aan “het is jammer dat mensen zo’n regeling nodig hebben, maar het is positief dat zoveel mensen het zwembad weten te vinden” (persoonlijke communicatie, 21 oktober 2024). En ook de eigenaar van Fox Fitness geeft dat aan (persoonlijke communicatie 14 november 2024).

Over de ervaringen met het contact van het Volwassenenfonds en de intermediairs kunnen de aanbieders niets zeggen. Zij hebben namelijk nog geen contact gehad met een van beide. Fitnesscentrum Druten geeft dit wel als een van de verbeterpunten mee.

Als het gaat om belemmeringen bij de uitvoering geven zowel Fitnesscentrum Druten én Sportcentrum De Gelenberg aan dat er veel bevestigingsbrieven zijn verstuurd naar de aanbieder maar een groot aantal inwoners hun goedkeuring niet komt verzilveren. De aanbieders nemen altijd contact op met inwoners bij een nieuwe aanvraag, waarbij het soms enige tijd duurt voordat er contact is. In sommige gevallen krijgt men helemaal geen contact. Bij Fox Fitness komt dit niet

voor. Beide aanbieders geven daarbij aan dat zij geen factuur sturen voordat een inwoner daadwerkelijk het abonnement heeft verzilverd. In hoeverre dit signaal doorwerkt in het verbruik van het budget en de rapportage over het gebruik van de regeling, is momenteel in onderzoek bij het Volwassenenfonds.

Aan de aanbieders is gevraagd of het maximale budget á € 300 voldoende is om een jaar lang te sporten. Bij twee van de drie aanbieders is dit het geval. Alleen bij Fitnessclub Druten niet. Daar kan men maximaal 8 maanden sporten met het goedkoopste abonnement. "Soms kiezen mensen ervoor om een abonnement te kiezen met zwembaciliteiten, dan is het budget na 5 maanden op" gaf de locatiemanager van Fitnessclub Druten aan (persoonlijke communicatie, 13 november 2024).

"Door deze regeling geef je mensen die wat geïsoleerder leven de mogelijkheid om zich in de samenleving te mengen"
Locatiemanager Sportcentrum De Gelsenberg

Alle drie de aanbieders zijn bereid om de regeling betaalbaar te houden. Men denkt dan aan een kortingspercentage, het vergoeden van inschrijfgeld of een extra maand of het opzetten van een rittenkaart waarmee inwoners ook mee kunnen doen aan groepsactiviteiten. De extra aanvragen via het Volwassenenfonds "zorgt voor groei van de club" (persoonlijke communicatie, 13 november 2024) waardoor deze aanbieders bereid zijn iets voor deze doelgroep te betekenen in het kader van maatschappelijk ondernemen.

De aanbieders zien de meerwaarde van deze regeling waarbij het "ons als samenleving op den duur ook geld oplevert" (persoonlijke communicatie, 21 oktober 2024). En zouden om die reden het goed vinden als de regeling blijft bestaan.

3.2.4. De inwoners

Om de maatschappelijke waarde van de regeling te kunnen bepalen is het van belang om ook ervaringsverhalen van inwoners op te halen. Bij de opzet van het onderzoek was het de wens om minimaal 5 deelnemers persoonlijk te spreken. Hierbij moet worden opgemerkt dat het een uitdaging is om deelnemers van deze doelgroep te spreken. Zij zijn soms de Nederlandse taal niet voldoende machtig of inwoners hebben geen behoefte aan deelname aan een gesprek omdat zij bijvoorbeeld lichamelijke of mentale klachten hebben. Via de intermediairs is geprobeerd een aantal inwoners te spreken te krijgen. Uiteindelijk is er een telefonisch gesprek gevoerd met één inwoner. Nadat bleek dat er niet met andere deelnemers gesproken kon worden, is in overleg met de intermediair van de Voedselbank een vragenlijst opgesteld die de intermediair met de deelnemer kan bespreken. Uiteindelijk zijn zeven inwoners bevraagd op deze manier.

De ondervraagde inwoners sporten allemaal nog. Dit doen zij bij Sportcentrum De Gelsenberg voor het banenzwemmen of aqua vitaal. Of bij Fitnesscentrum Druten. De meeste gaan minimaal 1x per week, sommige zelfs 2x of 3x per week. Er zijn een aantal inwoners die samen met anderen sporten, wat zorgt voor sociale interactie en een stok achter de deur.

Als het gaat om de behaalde resultaten van een inwoner, dan lopen deze uiteen. De meeste inwoners voelen zich fitter en blijer. Maar er zijn ook inwoners die aangeven dat zij minder lichamelijke klachten hebben. Een aantal inwoners geeft ook aan meer gezelligheid te ervaren en nieuwe mensen te ontmoeten of is afgevallen. Bijna alle deelnemers geven aan het leuk te vinden dat zij hierdoor nieuwe mensen ontmoeten en gezelligheid ervaren. De inwoner waarmee een telefonisch gesprek is gevoerd vertelde "dat zij echt bij de groep hoort." (Inwoner, persoonlijke communicatie, 12 november 2024).

"Ik bracht iets lekkers mee om te vieren dat ik een jaar bij de groep zat en omdat ik mij gewaardeerd voel"
Deelnemer Volwassenenfonds

Alle ondervraagden vinden het belangrijk dat de regeling voortgezet wordt.

Hoewel het aantal gesproken inwoners niet representatief is voor het volledige aantal aanvragen, zegt het wel iets over de effecten die met deze regeling worden bereikt. De inwoners die tot de doelgroep van het Volwassenenfonds behoren zijn mensen met een Lage SES (lage sociaal economische status). Dit zijn inwoners met een lage opleiding en/of laag inkomen (de Hollander, Hoogendoorn, & Beck, 2017). Dit is een groep inwoners die belemmeringen ervaart om te sporten. Een van die belemmeringen, de financiële ondersteuning, wordt door middel van het Volwassenenfonds weg gehaald. Een belangrijk gegeven dat naar voren is gekomen bij het bevragen van inwoners is dat zij door de sportactiviteit nieuwe mensen ontmoeten, gezelligheid

ervaren en zich fitter voelen. We weten dat deze drie aspecten zorgen voor een betere (mentale) gezondheid en minder zorgkosten (Kenniscentrum Sport en Bewegen, sd).

3.3. Trends en ontwikkelingen

Tijdens de evaluatie is het van belang om de trends en ontwikkelingen binnen bepaalde thema's zoals sport, armoede en cultuur mee te nemen. Dat kan op zowel landelijk als lokaal niveau zijn. In deze paragraaf worden alle trends en ontwikkelingen genoemd die van belang zijn om mee te nemen in het onderzoek. Daarbij wordt uitgelegd wat dit voor een effect heeft op de verlenging van de deelname aan het Volwassenenfonds of de inzet van het beleid.

Trend/ontwikkeling	Uitleg trend/ontwikkeling	Effect op beleid
Bezuinigingen van het Rijk op sport, preventie en cultuur (Rijksoverheid, 2024)	Het kabinet heeft in haar regeerprogramma opgenomen te stoppen met de specifieke uitkering (SPUK) en middelen over te hevelen naar de algemene uitkering én daarmee een korting van 10% op de SPUK's uit te voeren. De beleidsvelden sport, preventie en cultuur ontvangen deze SPUK in de vorm van de Brede SPUK.	Een directe bezuiniging van 10% op de financiële middelen die een gemeente ontvangt voor sport, preventie en cultuur. Daarmee is er mogelijk minder budget dat kan worden ingezet voor het Volwassenenfonds Sport en Cultuur.
	Het kabinet heeft ook aan taakstelling om te bezuinigen op subsidies. Dat zal ook de sport, gezondheid en cultuur raken.	Mogelijk heeft de taakstelling om te bezuinigen op subsidies gevolgen voor het landelijke Volwassenenfonds Sport en Cultuur. Deze eventuele bezuiniging werkt vervolgens door in de provinciale en lokale uitwerking en regeling.
Het 'ravijnjaar' 2026 voor gemeenten (AFAS, sd)	In 2026 gaat er een andere systematiek in voor de uitkeringen die het Rijk aan gemeenten doet om taken uit te voeren. Deze pakt nadelig uit voor veel gemeenten. Door deze nieuwe systematiek ontstaat er in 2026 bij veel gemeenten een financieel gat op de begroting. Ook in de gemeente Druten.	Gemeenten gaan de komende tijd aan de slag met het vormgeven van de bezuinigingen. Sport en cultuur zijn geen wettelijke taken. Bij een bezuinigingsopgave is het daarom niet vanzelfsprekend dat deze beleidsterreinen buiten schot blijven.
Eventuele BTW verhoging op sport en cultuur (NOS, 2024)	Het kabinet heeft voorgesteld om een BTW verhoging door te voeren van 9% naar 21% op onder andere sport en cultuur. Dit treft met name de ondernemende sport- en cultuuraanbieders en het theaterbezoek. Er is veel protest om deze maatregel. De BTW verhoging gaat vooralsnog door, echter wordt er richting de Voorjaarnota gepoogd dekking te vinden voor het financiële gat, waardoor het mogelijk toch van tafel gaat.	In de gemeente Druten (en landelijk) wordt er via het Volwassenenfonds meer gesport bij ondernemende sportaanbieders dan bij verenigingen. Aanbieders zullen de BTW verhoging (deels) doorberekenen aan klanten. Dat betekent dat abonnementen duurder worden. Dit heeft effect op het budget van het Volwassenenfonds of de duur van een abonnement voor hetzelfde budget. Tevens is het goed mogelijk dat meer inwoners sport of cultuur niet meer kunnen betalen waardoor het beroep op het fonds groter wordt.
Nieuwe armoedemeting en -berekening (CBS, 2024)	In november 2024 is er een andere berekening voor armoede door het CBS, SCP en Nibud ontwikkeld. Niet alleen het inkomen, maar ook spaargeld of ander meteen inzetbaar bezit telt voortaan mee.	Met de nieuwe berekening is er landelijk een verschuiving zichtbaar op gebied van armoede. Het zijn meer werkende armen die onder de nieuwe berekening als arm gezien worden. In het gesprek met de beleidsadviseurs werd hier al naar gerefereerd.
Dalende armoedecijfers in Druten (Hollaar, 2024)	Na de nieuwe armoedemeting en berekening is inzicht in de cijfers van de gemeente Druten verkregen. In Druten is het percentage gedaald, naar 2%.	Door de daling in armoedecijfers ontstaat er ook minder vraag naar de regeling omdat minder mensen in armoede leven in de gemeente Druten.
Toekomstvisie "Samen sterk, samen Druten" (Gemeente Druten, 2024)	Iedere gemeente is verplicht om een toekomstvisie op te stellen dat als basis gebruikt wordt voor de omgevingsvisie. De gemeente Druten heeft de toekomstvisie "Samen sterk, samen Druten" ontwikkeld waaraan ieder beleid moet worden getoetst.	Het beleid moet worden getoetst aan de toekomstvisie. In deze toekomstvisie staat ontmoeten en gezonde inwoners centraal. Het beleid voor het Volwassenenfonds sluit hierop aan.

Hoofdstuk 4: Beantwoording vragen, conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de hoofd- en deelvragen en worden de conclusies en aanbevelingen gevormd.

4.1. Beantwoording deelvragen

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de beantwoording van de deelvragen.

1. In hoeverre zijn de doelstellingen van de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur gerealiseerd?

Uit de reconstructie zijn in totaal zes doelstellingen gekomen.

Doelstelling	Behaald	Reden realisatie
Hoofddoelstelling	Ja	Het Volwassenenfonds en de spelregels in de gemeente Druten heeft er voor gezorgd dat alle inwoners mee kunnen doen, ondanks armoede of schulden, door financiële drempels weg te nemen.
Subdoelstelling 1	Ja	De ondervraagde inwoners geven bijna allemaal aan dat het de mentale en/of fysieke gezondheid van hen heeft verbeterd.
Subdoelstelling 2	Ja	Met de hoeveelheid aanvragen zijn er meer inwoners in aanraking gekomen met sport en cultuur.
Subdoelstelling 3	Deels	Met de hoeveelheid aanvragen voor sport zijn er veel inwoners die zijn gaan sporten en bewegen. Cultuur blijft hierbij achter.
Subdoelstelling 4	Deels	Het heeft met name drie ondernemende sportaanbieders versterkt. Voor verenigingen en culturele aanbieders is dit niet het geval.
Subdoelstelling 5	Ja	Het ten doel gestelde aantal van 36 inwoners per jaar is ruimschoots overtroffen door het aantal van in totaal 120 unieke inwoners te bereiken.

We kunnen concluderen dat de doelstellingen van de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur zijn gerealiseerd.

2. Hoe effectief is de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur geweest in het bereiken van de beoogde resultaten?

In het verlengde van deelvraag 1 is het duidelijk geworden dat de pilot zeer effectief is geweest in het behalen van de beoogde resultaten. Maar liefst vier van de doelstellingen zijn volledig behaald en twee van de doelstellingen deels. De regeling is hiermee doeltreffend te noemen.

3. Wat vinden stakeholders van de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur?

Alle beleidsadviseurs, intermediairs, aanbieders en inwoners, waarmee is gesproken tijdens de evaluatie, zijn positief over het Volwassenenfonds en de inzet binnen de gemeente Druten. Men vindt het een goede regeling voor inwoners binnen de doelgroep. Daarnaast is de bereidheid bij intermediairs en aanbieders groot om iets te doen voor deze doelgroep. De ervaringen van de verschillende stakeholders zijn te vinden in hoofdstuk 3.2.

4. Welke maatschappelijke effecten zijn er bereikt met de inzet van de pilot?

Er zijn een aantal maatschappelijke effecten bereikt met de pilot. Het is niet met zekerheid te zeggen hoe groot de maatschappelijke effecten precies zijn. Dit heeft te maken met de lage respons op de ervaringen van inwoners. Uit deze gesprekken zijn echter wel de volgende maatschappelijke effecten gehaald. Het zijn voornamelijk sociale effecten; zoals, de verbetering van de gezondheid en de sociale contacten van inwoners. Op lange termijn zouden de zorgkosten voor deze inwoners lager worden. Daarnaast doen inwoners mee met de samenleving. Ook versterkt het de lokale aanbieders voor sport en cultuur. De voorziening geeft maatschappelijke waarde, dat lastig in financiële zin is uit te drukken.

5. Welke lessen kunnen uit de pilot getrokken worden?

Er zijn een aantal lessen die uit deze pilot getrokken kunnen worden:

- Er is behoefte aan meer bruikbare data dan de kwartaalrapportages over de aanvragen en het gebruik van de regeling. In de huidige kwartaalrapportages is minimale data voorhanden. De gemeente kan hierdoor het beleid niet goed monitoren. Wanneer de gemeente zicht heeft in de data en het gebruik van de regeling, kan het beleid tussentijds bijgestuurd worden en heeft de gemeente meer grip.

- Er is veel bereidheid bij aanbieders en intermediairs om mee te denken en de verantwoordelijkheid te pakken om iets voor deze doelgroep te doen. Hier kan de gemeente Druten meer gebruik van maken.
- De regeling is een succes gebleken gezien de hoge aantal aanvragen. In de huidige situatie zijn er altijd voldoende financiële middelen beschikbaar geweest om het hoge aantal aanvragen op te vangen. Dit wordt de komende jaren moeilijker gezien de bezuinigingen op preventie, sport en cultuur én het financiële ravijnjaar van gemeenten. Er zullen scherpe keuzes gemaakt moeten worden voor het vervolg van de regeling en om deze betaalbaar te houden.
- Het signaal dat bij Sportcentrum De Gellenberg en Fitnessclub Druten goedkeuringsbrieven zijn binnengekomen en dat een aantal inwoners hun aanvraag niet komen verzilveren, is een verontrustend signaal wat nader onderzocht moet worden. Dit moet echter bij voortzetting van beleid ondervangen zijn om te voorkomen dat het weer gebeurt.

6. Welke kansen en mogelijkheden zijn er voor het voortzetten van het beleid?

Er is voldoende draagvlak bij intermediairs, aanbieders en beleidsadviseurs om de regeling voort te zetten. Door het beleid te continueren en op een aantal punten aan te passen, sluit het beleid goed aan op de strategische doelen van de gemeente Druten. Deze staan onder andere benoemd in het beleidsplan Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028 (Gemeente Druten, Gemeente Wijchen, 2024) en de toekomstvisie Samen sterk, samen Druten (Gemeente Druten, 2024).

4.2. Beantwoording hoofdvraag

In deze paragraaf wordt de hoofdvraag van de evaluatie beantwoordt. De hoofdvraag luidde: **“Hoe succesvol is de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur geweest in het realiseren van zijn doelstellingen en welke inzichten biedt dit voor toekomstig beleid?”**.

De pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur is zeer succesvol geweest in het behalen en realiseren van de doelstellingen. Inwoners die regelmatig deelnemen aan sport en culturele activiteiten via het Volwassenenfonds via een abonnement of lidmaatschap, doen mee in de samenleving. Zij ervaren het ontmoeten van mensen en de gezelligheid als effecten van de regeling. Dit past ook in de visie van de sociale basis zoals deze in het beleidsplan Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028 is geformuleerd (Gemeente Druten, Gemeente Wijchen, 2024). En het past bij hoe de gemeente Druten in 2040 wil zijn, wat beschreven staat in de toekomstvisie Samen sterk, samen Druten (Gemeente Druten, 2024).

Daarnaast heeft de pilot ervoor gezorgd dat meer inwoners in aanraking komen met sport en cultuur en hieraan deelnemen én dat men door meer te bewegen minder fysieke en mentale problemen kent. Ook heeft het een aantal sportaanbieders versterkt. Het Volwassenenfonds is veelvuldig aangevraagd en heeft daarmee de doelstelling van 36 aanvragen per jaar ruimschoots overtroffen.

Gezien de bereidheid van intermediairs en aanbieders en de behaalde doelstellingen en effecten van het beleid, biedt dit veel mogelijkheden en kansen voor toekomstig beleid. De regeling zou voortgezet moeten worden om aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Druten te voldoen. De kansen voor het toekomstige beleid liggen met name op het monitoren van het gebruik van het Volwassenenfonds, het inspelen op de bereidheid van intermediairs en aanbieders om iets voor de doelgroep te doen én door dit samen met partners en het Volwassenenfonds Sport en Cultuur te doen.

De regeling kan op dit moment niet structureel gemaakt worden vanwege de financiële onzekerheid vanaf 2026. Wanneer de regeling structureel wordt, drukt de regeling ook structureel op de begroting. Daarom zou gezocht moeten worden naar incidentele middelen zodat de regeling met een aantal jaar verlengd kan worden. Hierdoor kan de financiële onzekerheid én nieuwe verkiezingen in 2026 overbrugd worden.

4.3. Conclusies evaluatie

Na de evaluatie en de beantwoording van de hoofd- en deelvragen kunnen er conclusies verbonden worden aan de pilot Volwassenenfonds Sport en Cultuur. In deze paragraaf worden alle conclusies opgesomd.

1. Er is voldoende draagvlak bij intermediairs, aanbieders en inwoners over het voortzetten van de regeling;
2. De kwartaalrapportages van het Volwassenenfonds zijn onvoldoende om het beleid te kunnen monitoren;
3. De bereidheid is hoog bij intermediairs en aanbieders om zich voor deze doelgroep in te zetten;
4. De doelstellingen van het beleid zijn behaald;

5. De meeste aanvragen worden gedaan bij ondernemende sportaanbieders. Dit wijkt niet af van het landelijke en regionale beeld van de aanvragen bij het Volwassenenfonds;
6. Het financiële budget komt voornamelijk ten goede aan ondernemende sportaanbieders en nauwelijks aan verenigingen of culturele aanbieders;
7. Er is onduidelijkheid over de bevestigingsbrieven in relatie tot het aantal inwoners dat dat daadwerkelijk het abonnement of lidmaatschap komt verzilveren;

4.4. Aanbevelingen vervolg Volwassenenfonds

In deze paragraaf worden de aanbevelingen beschreven. Deze aanbevelingen komen voort uit de gesprekken, beantwoording van de vragen en de conclusies.

1. Verleng de regeling met 2 jaar, gezien de financiële onzekerheid van de gemeente in 2026 en de naderende verkiezingen.
2. Stel het beleid bij op basis van de uitkomsten van de onderstaande aanbevelingen;
3. Organiseer een gesprek met aanbieders om te bespreken wat men kan doen om de sport- en culturele activiteiten voor deze doelgroep betaalbaar te houden;
4. Ontwikkel samen met het Volwassenenfonds en aanbieders een monitor om data bij te kunnen houden over de aanvragen en het gebruik;
5. Voer een onderzoek uit over hoe het komt dat er veel meer brieven worden goedgekeurd, maar vervolgens veel inwoners hun abonnement of lidmaatschap niet komen verzilveren;
6. Ontwikkel beleid voor als een inwoner het abonnement of lidmaatschap niet komt verzilveren;
7. Onderzoek aan welke (financiële) knoppen gedraaid kunnen worden om de kosten van de regeling beheersbaar te houden. Vertaal dit eventueel naar scenario's.

Bronnenlijst

- AFAS. (sd). *Wat is Ravijnjaar 2026?* Opgeroepen op december 15, 2024, van AFAS: <https://www.afas.nl/blog/wat-is-ravijnjaar-2026#:~:text=gemeenten%20en%20provincies-,Ravijnjaar%202026%20betekenis,in%20dat%20jaar%20g%C3%A9%C3%A9n%20systeem.>
- CBS. (2024, oktober 17). *Nieuwe armoedemeting: 540 duizend mensen arm in 2023*. Opgehaald van CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/42/nieuwe-armoedemeting-540-duizend-mensen-arm-in-2023>
- de Hollander, E., Hoogendoorn, M., & Beck, R. (2017, maart 30). *Mensen met een lage sociaal economische status: wat drijft en belemmert hen bij sport en bewegen*. Opgehaald van Alles over sport: <https://www.allesoversport.nl/thema/meedoen-door-sport-en-bewegen/mensen-met-een-lage-sociaal-economische-status-wat-drijft-en-belemmert-hen-bij-sport-en-bewegen/>
- Gemeente Druten. (2022). *Samen duurzaam vooruit, collegeprogramma gemeente Druten 2022-2026*. Druten: Gemeente Druten.
- gemeente Druten. (2023). *Beleidsplan geldzorgen, armoede en schulden*. Druten.
- Gemeente Druten. (2024). *Samen sterk, samen Druten*. Druten: gemeente Druten.
- Gemeente Druten. (2024, juni). *Volwassenenfonds Sport en Cultuur gemeente Druten*. Opgehaald van Volwassenenfonds Sport en Cultuur: <https://www.volwassenenfonds.nl/deelnemers/Druten/>
- Gemeente Druten, Gemeente Wijchen. (2024). *Beleidsplan Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028*. Druten en Wijchen.
- Hollaar, F. (2024, oktober 17). *In regio Nijmegen minder armoede dan rest Nederland*. Opgehaald van RN7: <https://www.rn7.nl/nieuws/artikel/in-regio-nijmegen-minder-armoede-dan-rest-nederland>
- Kenniscentrum Sport en Bewegen. (2024, februari 26). *De kracht van ervaringsdeskundigen bij armoedeproblematiek*. Utrecht, Utrecht. Opgeroepen op oktober 2024
- Kenniscentrum Sport en Bewegen. (sd). *Human Capital Model Sport en Bewegen*. Opgeroepen op december 7, 2024, van Kenniscentrum Sport en Bewegen: <https://hcm.kenniscentrumsportenbewegen.nl/>
- Negen. (2020). *Sportakkoord Druten*. Druten: Negen.
- NOC*NSF. (2024). *Zo sport Nederland 2023*. Arnhem: NOC*NSF.
- NOS. (2024, november 14). *Btw-verhoging op cultuur, media en sport van tafel: coalitie sloot deal met oppositie*. Opgehaald van NOS.nl: <https://nos.nl/artikel/2544473-btw-verhoging-op-cultuur-media-en-sport-van-tafel-coalitie-sloot-deal-met-oppositie>
- Rijksoverheid. (2024). *Regeerprogramma*. Den Haag: Rijksoverheid.
- Stuij, M., Pulles, I., Hoogendijk, R., Dalhuisen, C., & Prent, J. (2024). *Sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laag inkomen*. Utrecht: Mullier Instituut.
- Van der Knaap, P., Pattyn, V., & Hanemaayer, D. (2023). *Beleidsmonitoring: het volgen van beleidsuitvoering, doelbereiking en ontwikkelingen in beleidscontext*. In P. Van der Knaap, V. Pattyn, & D. Hanemaayer, *Beleidsevaluatie in theorie en praktijk* (pp. 150, 151, 165). Den Haag: Boom bestuurskunde.

Volwassenenfonds Sport en Cultuur. (2024, oktober). Databron aanvragen Volwassenenfonds Sport en Cultuur oktober 2024.

Volwassenenfonds Sport en Cultuur. (2024). *Jaarrapportage Druten VF 2023*. Arnhem.

Volwassenenfonds Sport en Cultuur. (2024). *Rapportage Q1-2-3 2024 Druten*. Arnhem.

Werkorganisatie Druten Wijchen. (2023). *Overzichtsdocument Volwassenenfonds - Intermediairs*. Druten.

Werkorganisatie Druten Wijchen. (2024, april 10). Uitkomsten vragenlijst tussentijdse evaluatie intermediairs. Druten, Gelderland, Nederland.

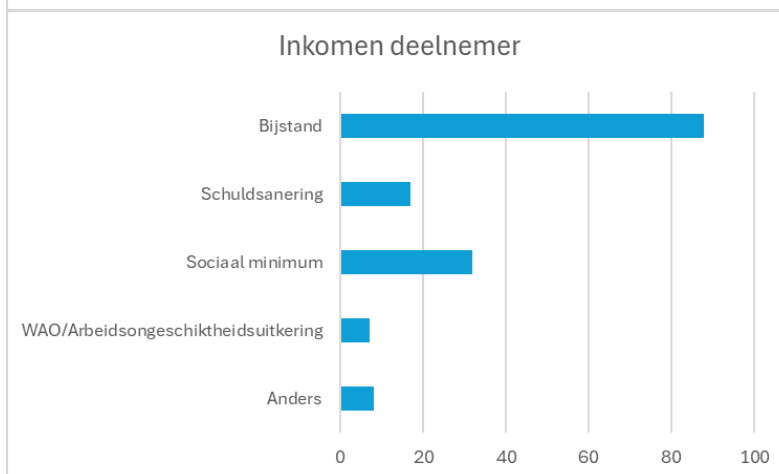
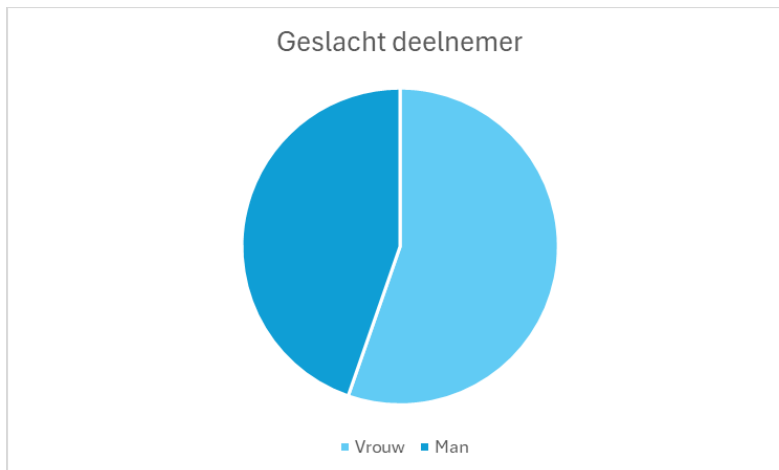
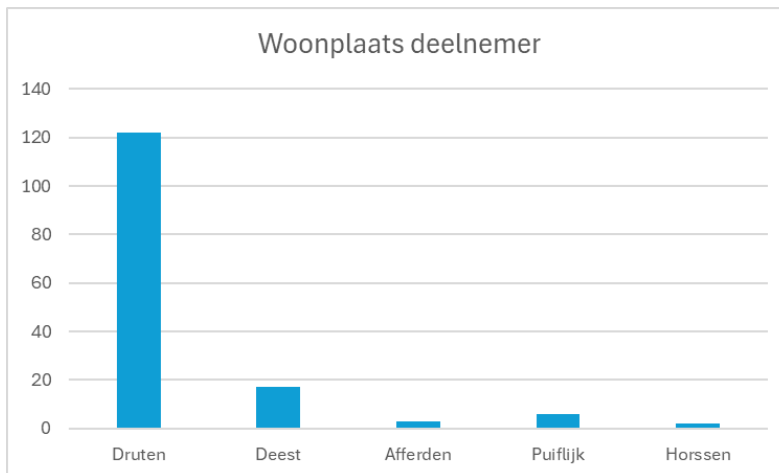
Bijlagen

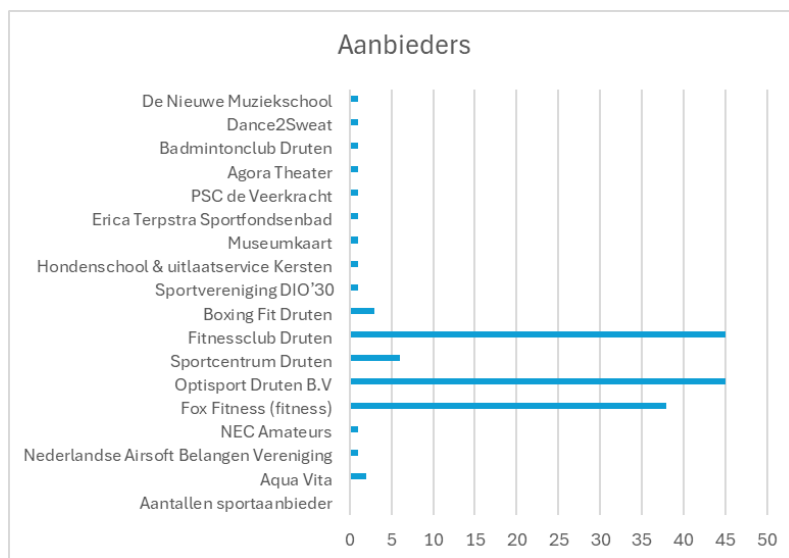
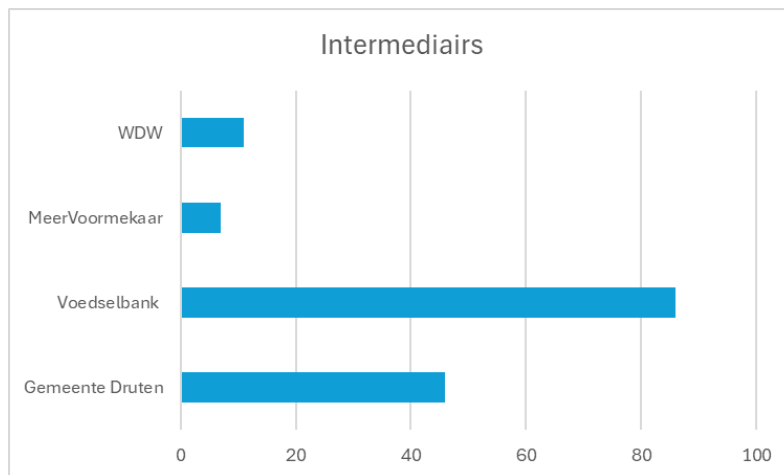
Bijlage 1: Data Volwassenenfonds Sport en Cultuur

In deze bijlage staan een aantal grafieken die niet in het hoofdstuk data zijn gebruikt of op een andere manier verwerkt zijn als een tabel.

Het betreft de volgende grafieken:

- Woonplaats deelnemer
- Geslacht deelnemer
- Inkomen deelnemer
- Aanvragen per intermediair
- Aanbieders

Bijlage 2: SROI gemeente Druten

